

+

Lov og Evangelium

ISSN 2387-5275

NR. 4

APRIL 2018

54. ÅRGANG

Foto: Ingar Gangås

«Send ditt lys og din sannhet, la dem lede meg! La dem føre meg til ditt hellige berg og til dine boliger.» Sal 43:3

Oppbyggelig blad på evangelisk, luthersk grunn

BLADET LOV OG EVANGELIUM

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon.
Det er gratis og kommer med 10 nummer i året.
Frivillige gaver kan sendes kasserer i NLL.

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring:

Fredrik Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 901 94 758
E-post: fredrik_heian@hotmail.com

Redaktør: Ingar Gangås, Følstadvegen 135,
7690 Mosvik. Tlf. 901 51 234
E-post: ingar.gangas@live.no

Redaksjonsråd: Per Bergene Holm,
Dag Rune Lid og Ragnar Opstad
Layout: Kristian Mehl Gangås

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenianske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

Formann: Reidar Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 414 95 526
E-post: reidarheian@outlook.com

Sekretær: Konrad Fjell, Laskengrenda 44,
3221 Sandefjord. Tlf. 915 10 064
E-post: konrad.fjell@gmail.com

Kasserer: Fosnesveien 13 B,
3160 Stokke. Tlf. 33 33 89 01
E-post: fosnes.kontor@gmail.com

Bankgiro: 3000 22 26193
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL.
Skolen har både halvårig og ettårig kurs.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt fremme arven fra lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Adr.: Fosnesveien 13 B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
E-post: bibelskolen@nll.no

Bankgiro: 3000 22 26193

Rektor: Per Bergene Holm, Holmveien 20,
3282 Kvelde. Tlf. 995 09 060
E-post: pbholm@online.no

INTERNETT: www.nll.no

Kan vi stole på Bibelen?

«Min lære er ikke min, men hans som har sendt meg. Om noen vil gjøre hans vilje, da skal han kjenne om læren er av Gud, eller om jeg taler av meg selv.»

Joh 7:16-17

Jesus sa dette i en samtale med fari-seerne og de skriftlærde. De dro i tvil at Jesus var Messias, Guds Sønn.

Det er mange som tviler. Er Jesus den han utgir seg for å være? Kan jeg stole på Bibelen? Spørsmålet er brennende. Bak fasaden gnager spørsmålet: Tenk om Bibelen er sann?

Om ikke før, plages mange av tvil og uro når de står ved dødens terskel. Det er ikke lett å flykte fra de urolige tankene.

Til deg som har det slik vil jeg si: Begynn å les i Bibelen! Grunn på det som står skrevet og innrett livet ditt etter det! Bare på *den* måten kan du *gjøre hans vilje* og få klarhet i spørsmålet. Jesus sier at om du *blir* i hans ord, uten å vise det fra deg, skal du få kjenne sannheten og sannheten skal frigjøre deg (Joh 8:31-32). Dette skjer ved at du først kommer til *sannhets erkjennelse* om deg selv (Rom 3:20), og du får se at du er *død* i dine overtreddelser og synder (Ef 2:1). Det er en vond og smertefull erfaring, du ser at du er *fortapt*.

Men Jesus vil så gjerne frelse de fortapte, det var derfor han kom til denne jord. Derfor sier han: «Får da Sønnen frigjort dere, da blir dere virkelig fri» (Joh 8:36). Bare slik får du kjenne Jesus og erfare at *læren* fra Gud er sann.

Du kan stole på Bibelen.

Ingar Gangås

Bibelsyn, bibelsk inspirasjon og autoritet

Av Gunnar Nilsson

Paulus skriver i 2Tim 3:16: «Hele Skriften er innåndet av Gud...». I største delen av historien har kirken talt klart om at Bibelen er innåndet av Gud, og at Ordet er pålitelig, tydelig og forståelig, slik at vi kan bli frelst. Men særlig etter den moderne vitenskapens frembrudd har stadig flere teologer ment at mange detaljer i Bibelen ikke stemmer, og at dette ikke vil få noen betydning for frelsen og vår tilegnelse av den.

Hvordan kunne dette skje?

Etter hvert som vitenskapen gikk fremover, ikke minst i overgangen mellom det nittende og tyvende århundre, hadde mange stor tro på vitenskapen. Det førte til at det ble stilt kritiske spørsmål til opplysninger av historisk og naturvitenskapelig art i Bibelen.

Vitenskapens teorier førte til at mange mistet troen på Bibelen. Andre gikk ikke så langt. De ønsket å beholde

Bibelen, men også stole på det vitenskapen kom med. Hva gjorde man? Man forsøkte å finne en utvei hvor en fastholdt Bibelen som autoritativt skrift, samtidig som en omtolket det Bibelen sa om forhold av historisk og naturvitenskapelig art og lot vitenskapens teorier få forrang.

Hvordan argumenterte man så? Jo, man sa at Bibelen ikke er en lærebok i biologi eller naturfag, som objektivt sett er sant. Men så dro de den slutningen at vi ikke behøver å holde for sant det Bibelen sier i slike spørsmål. Bibelen er sann i eksklusiv forstand, bare i de spørsmål som berører frelsen.

Mange teologer i dag vil hevde at bibelske personer som Adam og Eva, Rut og profeten Jonas ikke var historiske personer.

Bo Giertzts bibelsyn

Vi vil stanse litt for den svenske biskopen Bo Giertz (BG), og vi skal

Innhold, april 2018

Kan vi stole på Bibelen? Av Ingar Gangås	side 2
Bibelsyn, bibelsk inspirasjon og autoritet. Av Gunnar Nilsson	side 3
Kristus i første Mosebok. Av Lars Fossdal	side 6
Kristus og Skriften. Av Per Bergene Holm	side 9
Eitt er nødvendig. Av Ragnar Opstad	side 10
Møtekalender.	side 11
De ti bud – en oppsummering. Av Martin Luther	side 12
Rosen mellom torner (2). Av Nils Aage Barfoed	side 16
Forskjellen mellom et geni og en apostel. Av Carl Fr. Wisløff ..	side 20

samtidig kort sammenligne det med professor Carl Fredrik Wisløff sitt «klassiske» syn.

BG understreker flere ganger at Bibelen er Guds ord, og han sier «at vi skal se hva Bibelen lærer om seg selv». Slik sett burde alt være bra. Men likevel trodde ikke BG på alle opplysningene i Bibelen som omhandler historie og «naturvitenskap». Han sier at Bibelen inneholder historiske og vitenskapelige data som ikke er riktige. Vi vil se litt på hvilke konsekvenser dette får.

Om de historiske fortellingene i Bibelen ikke er sanne – er da syndefallet sant? Hvilke konsekvenser får det om dette ikke er sant? Har ikke alt i Bibelen med frelsen å gjøre? Og om vi nå tar Rut som eksempel. Ruts bok er boken som viser oss at Jesus er av Davids ætt. Manglende troverdighet her vil føre til at vi ikke vet om Jesus er Davids sønn. Hvordan kan Rut være stammor til Jesus om hun ikke var en historisk person?

Jesus sier: «Ninives menn skal stå opp i dommen sammen med denne slekt, og fordømme den» (Luk 11:32). Kan eventyrpersoner stå opp på dommens dag?

Den historiske faktisitet til de bibelske beretningene er helt avgjørende når Skriften skal vise at Gud har åpenbart seg til frelse for oss mennesker, og historisiteten til bibelske personer som Rut og Jonas er helt avgjørende i Skriftens påvisning av Guds inkarnasjon (menneskevorden) i Kristus Jesus.

Dersom beretningene og personene

ikke hadde vært historiske beretninger og personer, hadde samtidig grunnen for Jesu person og verks historisitet blitt tatt bort. Dette kan en ikke komme unna dersom en vil lese Skriften slik som den kommer til oss.

Dette viser hvor ødeleggende det kan være når vi tukler med de historiske sannheter.

BG sier videre om det synet, som innebærer at man tror Bibelen innehar feil vedrørende historiske og «naturvitenskaplige» opplysninger, at da tror man likevel at Bibelen er slik Gud ville den skulle være. Det er nok om en kristen kan stole på Gud i frelesspørsmålet, og slik sett har BG avgjort saken.

Støtter evolusjonsteorien

Om skapelsen sier Bibelen ganske enkelt at Gud skapte, i følge BG, men ikke hvordan. Der mener han at vi må holde oss til evolusjonsteorien som han sier har «stadig uunngåelige bevis»!

Ifølge Bibelen er alt Guds ord, men BG skiller mellom «rammeverk» som kan være feil, og det som handler om frelsen som er bokstavelig sant. Altså er «rammeverket» da f.eks. skapelsesberetningen. Men det er likevel sant at Gud skapte. BG understreker også at de som tror bokstavelig på skapelsen må få uoverskuelige problemer.

I «Troens ABC» under avsnittet «Skapelse og utvikling», sier BG: «Når vitenskapen presenterer stadig uunngåelige bevis på at utviklingen har skjedd fra livsform til livsform,

så er det ingen grunn for en kristen å bestride dette. Han vet at i så tilfelle var det på det viset Gud brakte det til veie».

Han skriver videre når det gjelder mennesket: «Det har heller ikke noen avgjørende betydning, om det eksisterer en ytre sammenheng mellom mennesket og andre tidligere former for liv».

Han sier det ikke klarere i «Troens ABC», men ellers har han på direkte spørsmål svart at han personlig trodde at mennesket stammer fra apene.

Vi kan tale vakkert om Bibelen som Guds ord, men vi havner i en henge-myr når vår vurdering skal bestemme hva som er sant i Bibelen.

Nå gikk ikke BG og mange med ham så langt på denne veien, men det var en start som har vist seg å ha ødeleggende konsekvenser for hele den skandinaviske kristenhet med tanke på bibelsynet og tilliten til Guds Ord. Og hvem skal bestemme hva som er sant eller ikke sant i Bibelen? Hver og en blir sin egen lykkessmed. Det er bare å se på vår tids kristenhet!

Jeg vet på hvem jeg tror

Om vi i motsetning til dette skal si noe kort om professor Carl Fr. Wisløffs (CFW) syn, så fastholder han at Bibelen er ufeilbarlig også i spørsmål som andre ikke mente hadde noe med tro og liv å gjøre.

Han sier i «Jeg vet på hvem jeg tror»: «Skriften er ikke bare en samling av religiøse ideer og sannheter. Det er ikke likegyldig om de historiske

Jesus kunne forutsette at alle hans tilhørere var vel kjent i Skriften, for i barneskolen som på Jesu tid fantes i Palestina, lærte de først av alt Den hellige skrift. Guttene begynte på skolen i femårsalderen, og lærte da å lese. Leseboken var 3. Mosebok, som de ikke bare lærte å lese, men også lærte utenat. Siden fortsatte de med 4. og 5. Mosebok, så gikk de til 2. Mosebok og endelig til 1. Mosebok. I tiårsalderen skulle guttene kunne de fem Mosebøker utenat.

*David Hedegård
«Bibelen i min hverdag»,
Lunde forlag, 1976*

hendelsene som Bibelen snakker om har funnet sted eller ikke. Vi må huske at vår frelse er bundet av historiske hendelser, som for eksempel valget av Israel, Guds ledelse med dette folk, og først og fremst Guds frelsesverk i Jesus Kristus. Vi tror ikke bare generelt, at Gud er god og kjærlig. Vi tror at Guds godhet og kjærlighet har åpenbart seg i historien...». Og frelseshistorien begynner allerede i første Mosebok!

CFW konkluderer: «Bibelen er Guds eget ord. Det oppstår ved Åndens inspirasjon og er i alle sine deler troverdig og pålitelig, uten feil og motsetninger. Det er viktig å lese Bibelen og forstå den i tråd med Ånden og de hellige forfatternes egne sjekkpunkt, som er frelse til ære for Jesus».

L&E

Kristus i første Mosebok

Av Lars Fossdal

Vi skal i noen nummer av Lov og Evangelium se på Kristus i første Mosebok. Det er en fordel om du finner fram Bibelen og leser bibelhenvisingene!

Jesus sa at Mosebøkene, profetbøkene, skriftene og salmene handlet om ham (Luk 24: 27 og 44). Dette kommer klart fram i Joh 5:39 der Jesus sier: «Dere ransaker skriftene, (...) og disse er det som vitner om meg», og i Joh 5:46 sier Jesus: «Det er om meg Moses har skrevet».

Da skjønner vi at Det gamle testamente handler ikke bare om de bokstavelige hendelsene, som f. eks. skapelsen, syndefallet, Adam, kobberormen, mannaen, tabernaklet/templet, Aron som yppersteprest og slakt-ofrene. De er samtidig forbilder og profetier om Jesus som skal komme. Jesus sa at han kom for å oppfylle GT ned til minste tøddel (Mat 5:17-18). I Sal 40:7-9 og Heb 10:5-7 står det at bokrullen (GT) handler om Jesus og hva han skal gjøre. Dermed må jo alt i GT handle om Jesus, selv om vi bare ser bruddstykker. Martin Luther sa at Kristus er Bibelens kjerne og stjerne, altså både midtpunktet, det innerste og det som stråler ut til alt.

Vi skal ta frem noen eksempler fra GT som Det nye testamente (NT) utlegger om Jesus.

I 1Mos 2 og 3 leser vi om Adam. Paulus skriver i Rom 5:14 at han er et forbilde på ham som skulle komme

(Jesus) – på stedfortrederen. Jesus talte om Jonas og Salomo. I Mat 12:39-42 sier han: «Og se, her er mere enn Jonas» (v.41) og «og se, her er mere enn Salomo» (v.42). Det var han selv det handlet om. Jonas og Salomo var forbilder eller lignelser på ham.

Kobberormen i 4Mos 21:8-9 forklarer Jesus i Joh 3:16. Der sier Jesus at det er han selv som skal være kobberormen som henges opp på et kors til frelse for syndere. Mannaen, som Israelsfolket fikk under ørkenvandringen (2Mos 16:4, 13-18) er også et forbilde på Jesus. Jesus sa i Joh 6:48-51 at han er det brødet som er kommet ned fra himmelen og som gir evig liv til den som eter det.

I 1Mos 16:1-3 leser vi om Abrahams to hustruer, Sara og Hagar. Paulus skriver om dem i Gal 4:22-23 og i v.24 sier han: «I dette ligger det *en dypere mening*, for disse to kvinner er to pakter». Så forklarer han at Hagar er bilde på loven som føder barn til trelldom, mens Sara er bilde på evangeliet som føder frie barn som arver himmelen. Loven og evangeliet handler om Jesus.

Jesajaboken består av 66 kapitler som i hovedsak handler om dom og frelse for jødene og folkeslagene. Likevel sier Jesus at Jesaja talte *om ham*, og Jesaja så Jesu herlighet (Joh 12:41). I Jes 8:18 taler profeten i bokstavelig forstand om seg selv og sine barn. Likevel sier Hebreerbrevets forfatter at

Jesaja talte *om Jesus* og hans barn (de troende) (Heb 2:13).

I Heb 9 skriver forfatteren at den gamle pakts helligdom – templet – med dets innredninger (v.1-8) er et bilde inntil nå (v.9) – til Kristus kom, og som sammen med gaver (matoffer), slaktoffer (blodige offer), mat-forskriftene og renselses-ritualene i GT, er *kjødelige forskrifter* som er pålagt *inntil Kristus kommer som yppersteprest* (v.10).

NT sier at Jesus er templet (Joh 2:19-21), den gamle pakts helligdom var bare et *forbilde på det sanne templet (Jesus) som skulle komme*. Ypperstepresten er forbilde på Jesus, likeså forhenget i templet, som er hans kjød (Heb 10:20). Offerdyrene som ble ofret er *forbilder på Jesus* (Joh 1:29) osv.

Også Salmenes bok blir i NT utlagt med tanke på Kristus. På pinsedagen (Apg 2:25) taler Peter og refererer til Sal 16:8-11. Da sier han at David talte om Jesus, da han sa: «Jeg satte alltid Herren for mine øyne». David hverken talte eller skrev om seg selv. Han var en profet som talte om Jesus (Apg 2:29-30).

I Sal 78:1-4 skriver Asaf at han vil opplate sin munn med tankespråk og gåtefulle ord. Det han har hørt og vet, vil han si. Og så skriver han om Israels bokstavelige historie fram til David (v.5-72). Likevel sier han altså at Israels historie er *tankespråk og gåtefulle ord*. Dermed må det ligge noe dypere i disse gåtefulle ordene – de handler om Kristus, slik Jesus sa i Luk 24:25-27, at Moses og profetene har skrevet *om ham*. Israel er et bilde på Jesus, Gud

kaller ham «*min Sønn*» slik han gjorde med Israel (Mat 3:17; 2Mos 4:22 ; Mat 2:14-15).

I Heb 10:1 oppsummerer hebreerbrevets forfatter det slik: Loven, som i NT flere ganger blir talt om som hele GT, er en *skygge* av de kommende ting (Kristus og NT) og ikke selve bildet av *tingene* (Kristus og NT). GT profeterte om Kristus som skulle komme (Mat 11:13). Kristus er oppfyllelsen av *bildene, de kjødelige forskriftene, tingene* (Heb 9:9-10), *skyggen* (Heb 10:1) og *lignelsene* i GT.

Herren selv sier det slik i Hos 12:11: «Jeg har talt til profetene i lignelser». Heb 10:1 sier at GT (lignelsene) er en skygge av de kommende goder (Jesus og NT). Hverken en lignelse eller en skygge kan få fram alle sannhetene, men de viser klart hovedpunktene og konturene av han som skulle komme. De taler om Kristus.

Vi skal merke oss Peter sine ord i 2Pet 1:20: «Intet profetord i Skriften er gitt til egen tydning». Ingen kan eller skal tolke GT slik de selv vil. Tolkingsnøkkelen finner vi i Luk 24:27 der det står: «Og han begynte fra Moses og fra alle profetene og utla for dem i alle skriftene *det som er skrevet om ham*». «Da opplot han deres forstand, så de kunne forstå skriftene» (v. 45). «Og han sa til dem: Så står skrevet, at Messias skal lide og oppstå på den tredje dag» (v.46) og at «i hans navn skal omvendelse og syndenes forlatelse forkynnes for alle folkeslag» (v.47). Alt i GT skal sees i lys av Jesu lidelse, død og oppstandelse. Og meningen

med det er at vi skal komme til tro på Jesus som vår frelser.

Det er med GT som Hebreerbrevet sier, at GT i seg selv, i den bokstavelige mening, faktisk er *svakt og unyttig og kan ikke frelse noen* (Heb 7:18-19). GT består av lignelser, forbilder og kjødelige forskrifter *inntil Kristus kom* (Heb 9:9-10). GT er en skygge som ikke kan frelse (Heb 10:1). Hver prest sto daglig i templet og bar fram offer som i seg selv ikke kunne ta bort deres synder (Heb 10:11).

GT forteller oss historien om mange ulike personer, f. eks. Josef, David og Mefiboset (2Sam 9), Evil-Merodak og Jojakin (Jer 52:31-34). NT sier ikke direkte at disse handler om Kristus, men vi ser likevel at de taler om Jesus som frelser, ja, Josef fikk til og med navnet Sofnat-Paneah av Farao, et navn som antakelig betyr «verdens frelser».

Jødene leste GT i templet og i synagogen hver sabbat uten å se Kristus (Apg 13:27-28). De så kun lignelsene, skyggen og forbildene og ikke selve bildet – Kristus. De trodde det handlet om deres fedre, dem selv og noe om Messias og hans rike. Derfor kjente de ham ikke da han kom. De ventet en helt annen Messais, ikke en lidende og stedfortredende frelser. Derfor korsfestet de ham og oppfylte det GT hadde skrevet om ham.

Også de som trodde på ham, hadde vanskelig for å se at det handlet om ham som GT hadde profetert om. Peter ville hindre Jesus i å dø på korset (Mat 16:21-22; Joh 18:10-11). Til Emmaus-

vandrerne sa Jesus: «Dere dårer og senhjertede til å tro *alt* det profetene har talt» (Luk 24:25-27). Og så utla han GT for dem, om Jesu lidelse, død og oppstandelse. Da de fikk se Kristus i GT, kom deres hjerter i brann (Luk 24:32).

Når dette er sagt, at GT har en dypere mening enn den historiske, betyr ikke det at vi ikke skal bry oss om GTs historie. Nei! Også historien i GT er Guds ord til oss. Vi får høre om hvordan skapelsen skjedde, om de første menneskene sin historie, om utvelgelsen av Abraham og hans slekts (Israels) historie. Bibelen selv bruker historien til advarsel for oss – f. eks. om ørkenvandrerne (Heb 3:7-4:11; 1Kor 10:1-14). Esau skal tjene som advarsel til oss om ikke å selge vår førstefødselsrett, slik det står i Heb 12:15-17. Abraham settes frem som forbilde for de troende (Rom 4), og vi hører om trosheltenes kamp i Heb 11-12.

Likevel: Hva om vi ikke ser Kristus i GT, når Jesus sier at det handler *om ham*? Da går vi glipp av store vel-signelser, ja, vi får bare en skygge, enda Gud ville fortelle oss om Kristus selv, han som er vår frelser og sjelens hyrde. Må vi be Herren om å få øyensalve som kan salve våre øyne, så vi kan se *ham* (Joh åp 3:18)!

Forts. i neste nr.

Kristus og Skriften

Av Per Bergene Holm

Da jeg studerte teologi, kom jeg en gang i samtale med en prest. Han regnet med at jeg som teologistudent kunne forstå ham. Han hadde mistet tilliten til Det gamle testamente (GT) under sitt studium. Det hadde han lært seg å leve med, men nå hadde han i det siste fått store problemer med apostelen Paulus. Det gjaldt særlig det apostelen skrev om mann og kvinne. «Men jeg kan jo fortsatt tro på Jesus, ikke sant?» «Hvordan kan du det?», måtte jeg svare ham. «Bibelens Jesus sier jo at Skriften (GT) ikke kan gjøres ugyldig, og at den som hører apostlene hører ham. Hvilken Jesus mener du å kunne tro på, om du ikke vil tro hans ord?»

I debatten omkring Skriftens historisitet har det blitt hevdet at vi ikke tror på ei bok, men på en person. Vi kan derfor stille oss kritisk til de ulike menneskelige vitnesbyrd vi møter i Skriften. Åpenbaringen er formidlet av skrøpelige mennesker, med sine mangler og svakheter, og det var slik Gud ville det. De formidler nok Guds åpenbaring, men ut fra sin samtids forestillinger og virkelighetsoppfatning. Vi trenger derfor ikke å anse alt som står skrevet som historisk korrekt eller sant i forhold til vår tids tanker og krav, men samtidig kan vi gjennom den åpenbaring av Gud som gis i Skriften, forholde oss til Gud og tro på Jesus Kristus. Og det er han som alene er sannheten.

Men taler Jesus slik om seg og sitt forhold til Skriften? Jeg vil sitere noe som professor Hugo Odeberg skrev om dette:

«Når en har fått oppmerksomheten rettet mot hva Jesus selv lærer om Skriften, får dette de mest vidtgående konsekvenser for hele ens forhold til Skriften. For Jesu lære om Skriften og hans eget forhold til Skriften viser seg å være ikke relativt ubetydelige detaljer i Jesu forkynnelse og liv, men så sentrale at de blir absolutt bestemmende om en vil ha noe med Jesus å gjøre. (...)

Læren om Skriften og dens betydning var ikke ett av mange emner som Jesus talte til sine disipler om, men læren om Skriften var med i all hans undervisning. Hele hans undervisning gikk ut på å forbinde virkeligheten med Skriften, spesielt da Kristi verk som sentrum i historien. (...)

Hvis en ser litt grundigere etter, finner en at hver eneste uttalelse av Jesus er avhengig av Skriften. Tar en bort hans lære om Skriften, finnes det ingenting igjen, hverken av kjærlighet eller frelse. Hvor vanskelig det enn må være å finne seg i dette faktum, går det ikke an å komme utenom det. Da er det mer konsekvent og ærlig å si: Vi vil ikke ha noe med Skriften eller Kristus å gjøre i det hele tatt!»

L&E

Eitt er nødvendig

Av Ragnar Opstad

«Marta, Marta! Du gjer deg strev og uro med mange ting. Men eitt er nødvendig. Maria har valt den gode delen, som ikkje skal takast ifrå henne.»

Luk 10:41-42

I dag gjeld det ikkje Marta og Maria, men deg og meg. Det er mykje som vil oppta tida vår. Maria brukte tida rett. Kvifor var det så viktig? Vi er gjenstand for ein kamp om vår sjel som går føre seg i vårt hjarteliv, ein kamp mellom to makter som vi sjølv ikkje har krefter til å gjera noko med. Eitt er nødvendig, vart det sagt til Marta. Det er vårt forhold til Guds ord som til sist blir det avgjerande.

Går vi fortapte, er det heilt og fullt vårt eige ansvar. Blir vi frelste, er det åleine Gud å takka.

Marta tente Jesus der ho stelte med maten til gjestene. Likevel fekk ho ei åtvaring av Jesus. «Men Marta hadde det meget travelt med å tjene ham», står det i bokmål-teksten. Om dette seier Øivind Andersen i ei av sine bøker: «Grunnteksten sier dette mer presist og nyansert: Men Martas sinn var trukket i mange retninger ved å tjene ham».

Og han fortset: «Marta var opptatt med å tjene Jesus på en slik måte at det trakk hennes sinn bort fra Jesus. Og det er dette Jesus advarer mot».

Vi er evighets-vandrarar – med to ulike utgangar av livet. Guds dom er evig. Samanlikna med det, er alle andre

spørsmål uvesentlege. Vi må ta konsekvensen av at eitt er nødvendig. Guds ord må få førsteplassen i livet.

Eg skal døy ein dag. Den dagen kan vera ganske nær. Dessutan har Jesus sagt at han kjem snart igjen. Begge deler kan skje plutselig, og så er vi over i æva – med to høgst ulike utgangar; evig frelse eller evig fortaping.

Dette er realiteten – same kor mykje det vert tala imot av slike som er klokare enn Gud og hans Ord.

Våre dagar er talde på førehand (Sal 139:16). Når dei dagane og timane er til ende, fer vi over til andre sida – og blir verande der for alltid.

*På jorda du eig ingen verande stad,
du er berre gjest her i verda.*

*Når døden deg kallar, så må du av stad,
Å, er du då reide til ferda?*

*Snart gjester han barnet
som kviler på fang,
snart kvithåra gamling
med lutande gang.*

*Å, vakna før døden deg kallar!
(Sigurd Nilsen Vigen. Sb 176:2)*

Kva er viktig når vi har funne Maria-plassen? Vi må la Ordet få visa oss vår sanne stilling. Det var mange som hørde på Jesus, men dei fleste ville ikkje ta imot Ordet som dei kjende seg dømde av. Det kunne truleg vera forskjellige, konkrete synder som ein ikkje ville ta oppgjerd med. Hos Judas

Møtekalender

April

10.-15.	Trondheim (Nardo) <i>Martin Fjære</i>
13.-15.	Nybro <i>Ingar Gangås</i>
15.	Årnes <i>Tobias Fjell</i>
17.-22.	Tørvikbygd <i>Odd Eivind Stensland</i>
28.-29.	Askim <i>Per Bergene Holm</i>

Mai

10.	Randaberg <i>Gunnar Soppeland</i>
13.	Årnes <i>Sigbjørn Agnalt</i>
30.-03.06.	Ørsta <i>Martin Fjære</i>
20.	Fossnes (konfirmasjon) <i>Lars Fossdal</i>
<i>Annonse for pinsemøter på side 15!</i>	

var det avguden mammon som han ikkje ville skilja seg frå. Hos andre igjen kunne det vera deira eigen religiøsitet som dei ikkje ville gi slepp på. «Dette er harde ord! Kven kan høyra dei!» (Joh 6:60). «Etter dette drog mange av læresveinane seg unna og gjekk ikkje lenger ikring med han» (Joh 6:66). Vi står i same fare. «Ransak meg Gud, og kjenn mitt hjarta...!» (Sal 139:23).

Vi kan vera forvissa om at Maria tok imot alt som kom frå Jesu munn. Ho gjorde ikkje eit utval av viktig og mindre viktig. Jesus forkyste ikkje berre evangeliet. Guds ord er gitt oss som lov og evangelium. Det er her det blir avgjort – etter korleis vi stiller oss til alt Guds ord.

Når vi tek imot Guds ord, mistar bekymringane meir eller mindre makta over oss. På kva måte? Jau, ser vi reelt på det, så veit vi ikkje dag eller time når våre tildelte dagar er til ende. Med tanke på det, så får bekymringane stilla

seg bak det eine nødvendige. I Guds ord ser vi at når vi døyr, er vi straks medvitne om kvar vi er hamna (jf. den rike mannen og Lasarus i Luk 16:20-31). Det er sanninga anten vi likar det eller ikkje. Då er det ikkje lenger hjelp i god helse og pengar i banken. Det er ikkje det same som at vi ikkje skal vera takksame for god helse. Det er ikkje der det ligg, men det viser alvoret med å vera menneske med ei udøyeleg sjel.

Det er heller ikkje hjelp i om presten i gravferda overgir den døde i «Herrens hender».

Slik tale er ikkje eigna til anna enn å gi falsk trøyst om at alle blir frelste til slutt. Men når dei orda blir uttala, har den døde alt fått tilvist sin plass – i himmelen eller i helvetet.

«Lær oss å telja våre dagar, så vi kan få visdom i hjarta» (Sal 90:12).

De ti bud – en oppsummering

Av Martin Luther

Vi har nå gjennomgått de ti bud, som i korthet inneholder den guddommelige lære om hva vi skal gjøre for at hele vårt liv kan behage Gud. De er også den rette kilde og kanal som alle virkelig gode gjerninger må komme fra og gå gjennom. Utenfor de ti bud er det altså ingen gjerning og ingen vandel som kan være god og behagelig for Gud. Det hjelper ikke om den er aldri så stor og verdifull i verdens øyne. La oss få se hva for en ros våre store hellige kan oppvise av sine munkeordener og store og vanskelige gjerninger, som de selv har tenkt ut og funnet opp. Imens har de latt budene fare, akkurat som om de var altfor ubetydelige eller for lengst var oppfylt.

Jeg mener at en nå skulle ha fullt opp å bestille med de egenskapene som budene krever av oss: saktmodighet, tålmodighet, kjærlighet mot fiender, kyskhed, velgjørenhet osv., og det som disse fører med seg. Slike gjerninger har imidlertid ikke noe verd eller noen glans i verdens øyne. De har nemlig ikke noe iøynefallende, pralende vesen. De er ikke bundet til noen bestemt tid, sted, måte eller seremoni, men er alminnelige, dagligdagse gjerninger i huset, som den ene naboen kan gjøre mot den andre. Derfor har de ikke noen anseelse.

Men ved de selvvalgte, skinnende gjerninger sperrer en øynene og ørene opp. Dette bidrar de mye til selv, ved allslags pomp og prakt, store omkostninger og herlige byggverk. Dem pynter

de slik at alt kan stråle og lyse fint. Der brenner man røkelse, der er det sang og musikk, der tenner man lamper og lys, så man verken kan høre eller se noe annet. At en prest står der i en gyllen kåpe, eller at en lekmann ligger på kne i kirken hele dagen, det kalles en dyrebar gjerning, som ingen kan få prist høyt nok. Men at en stakkars tjenestepike steller og passer et lite barn og gjør sine plikter med troskap, det gjelder ikke for noe. Hva skulle ellers munkene og nonnene søke i klostrene sine?

Men er nå ikke dette en forbannet frekkhet av disse villfarende hellige? De drister seg jo til å ville finne et høyere og bedre liv og stilling enn de ti bud lærer. Dette, sier de, er et liv som passer for den alminnelige mann, men deres liv er for de hellige og fullkomne. Disse stakkars blinde mennesker ser ikke at ikke noe menneske kan greie så pass som å holde ett av de ti bud slik som det skal holdes. Både troens artikler og Fadervår må nemlig komme oss til hjelp, som vi senere skal få høre. Ved dem må vi søke og be om hjelp, som vi trenger og får til alle tider. Derfor er deres skryt like meningsløst som om jeg ville skryte og si: Riktignok har jeg ikke en øre å betale med, men ti kroner skal jeg nok greie å betale.

Dette taler og innskjerper jeg for at man kunne bli kvitt den sørgelige villfarelsen, som har festet så dype røtter og ennå henger ved alle. Jeg ville at

man skulle venne seg til å se på budene og bekymre seg om dem – hvilken stand og stilling man enn er i. For det vil nok gå lang tid innen man kan få i stand noen lære eller leveregel som kan komme opp mot de ti bud. De er jo så høye at ingen kan nå dem ved menneskelig kraft, og den som når dem, han er et himmelsk, engleaktig menneske, høyt hevet over hele verdens hellighet. Ta dem bare for deg og prøv å oppfylle dem, så skal du nok få så mye å gjøre at du ikke vil søke etter eller bry deg om noen annen gjerning eller hellighet.

Det får være nok om den første delen av den alminnelige kristne lære, både til nødvendig undervisning og formaning. Til slutt må vi imidlertid gjenta den teksten som hører med til den første part. Vi har jo også behandlet den ovenfor, under det første bud, men vi gjentar den her for at en kan se hvor flittige Gud vil vi skal være til å lære, innprente og øve de ti bud.

«Jeg, Herren din Gud, er en nidkjær Gud, som hjemsøker fedres misgjerninger på barn inntil tredje og fjerde ledd, på dem som hater meg, og som viser miskunn i tusen ledd mot dem som elsker meg og holder mine bud».

Skjønt dette tillegget først er føyd til det første bud, så er det likevel satt for alle budenes skyld, da det går tilbake til og skal anvendes på dem alle sammen. Derfor har jeg sagt at en også skal framholde og innskjerpe det for ungdommen, så den lærer det og beholder det. Det er viktig at en får se hva det er som skal bevege og drive oss til å holde disse ti bud. En skal ikke se det

annerledes enn som om dette tillegget var satt spesielt ved hvert av budene, slik at det går i og gjennom dem alle.

Som vi før har sagt, inneholder disse ordene både en skrekkinnjagende trussel og et vennlig løfte. Hensikten er så vel å skremme og advare som å lokke og dra oss til å ta imot og sette pris på Guds ord, som et guddommelig alvorsord. Han uttrykker jo selv hvor viktig det er for ham og hvor strengt han vil våke over det. Alle dem som forkaster og overtrer hans bud, vil han hjemsøke med en forferdelig og grusom straff, sier han her. På den annen side vil han belønne oss rikelig, gjøre godt mot oss og overøse oss med alt godt hvis vi akter budene høyt og gjerne lever etter dem. Med dette krever han at alle budene skal oppfylles av et hjerte som frykter Gud alene og har ham for øye, og som av en slik gudsfrykt gir slipp på alt som er mot hans vilje, for at han ikke skal bli vred. De skal oppfylles av et hjerte som – på den annen side – setter sin lit til ham og gjør det han krever, for å behage ham, siden han kommer som en vennlig far og tilbyr oss all nåde og alt godt.

Dette er nettopp den rette meningen og utleggelsen av det første og viktigste bud, som er kilden og roten til alle de andre budene. Når vi i enfoldighet skal forklare ordene: Du skal ikke ha andre guder foruten meg, ser vi at de bare gir uttrykk for hva Gud krever, nemlig: Du skal frykte og elske meg som din eneste rette Gud og forlate deg på meg! For der hvor hjertet er slik sinnet mot Gud, der har det oppfylt både dette og de andre budene. Og på den annen side, den som

frykter og elsker noe annet i himmelen eller på jorden, han vil verken holde dette eller noen av de andre budene. Slik har hele Skriften prekt og innskjerpet dette budet over alt. Den har latt alt sammen avhenge av de to tingene: frykt for Gud, og tillit til Gud. Særlig gjelder dette profeten David, som framholder dette fra først til sist i Salmenes bok. Et sted sier han for eksempel: «Herren har behag i dem som frykter ham, som venter på hans miskunn» (Sal 147:11). Det er akkurat som om hele budet var forklart i ett vers, eller som om han ville si: Herren har behag i dem som ikke har fremmede guder.

Slik skal det første bud lyse og kaste sin glans over alle de andre. Derfor må du la disse ordene gå gjennom alle budene liksom et bånd som går gjennom en krans, slik at de føyer enden til begynnelsen og holder dem sammen. Det er derfor viktig at en alltid gjentar disse ordene og aldri glemmer dem. På samme måte er det med det annet bud. Man skal frykte Gud og ikke misbruke hans navn til å banne, lyve, bedra, eller til annen forførelse og ondskap. En skal derimot bruke det på den rette måten, med påkallelse, bønn, lov og takk, og det skal skje av kjærlighet og tillit – etter det første bud. Slik også i det tredje bud. Denne frykten, kjærligheten og tilliten skal drive og tvinge oss til at vi ikke forakter hans ord, men gjerne lærer og hører det, holder det hellig og ærer det.

Akkurat på samme måten er det videre i de følgende bud om vårt forhold til nesten. Alt sammen skal følge av det første buds kraft. En skal således

hedre far og mor, herrer og øvrighet, og være underdanig og lydig mot dem – ikke for deres, men for Guds skyld. For du skal ikke anse eller frykte far eller mor, heller ikke skal du gjøre noe eller avholde deg fra noe for å tekkes dem. Men det du skal se på, er hva Gud vil ha av deg og hva han med god rett krever av deg. Unnlater du det, så har du en vred dommer over deg, men i motsatt fall en nådig Fader.

Således må du heller ikke tilføye din neste noe vondt, noen skade eller vold, eller forurette ham på noen måte. Det gjelder så vel hans legeme som hans ektefelle, gods, ære og rett, slik som det er befalt etter hverandre i budene. Det hjelper ikke om du har anledning og grunn til det, og ikke noe menneske straffer deg for det. Derimot skal du gjøre godt mot enhver og hjelpe og støtte ham – hvor og hvordan du kan. Og alt dette skal skje for å behage Gud, i tillit til at han vil gjengjelde deg alt sammen i rikt mål.

Her ser du altså hvordan det første bud er hovedbudet og den kilden som alle de andre springer ut fra. Du ser også hvordan alle budene viser tilbake til dette budet og avhenger av det, slik at enden og begynnelsen er knyttet sammen og forbundet med hverandre.

Dette er det nyttig og nødvendig at en alltid framholder for de unge, sier jeg nå. Dette må en formane dem til og minne dem om, så de ikke blir oppdradd liksom kveget med bare slag og tvang, men i ærefrykt for Gud. De må tenke over og merke seg at dette ikke er menneskepåfunn, men den høye Majestetets

befalinger. De må huske på at han alvorlig våker over sine bud, at han i vrede vil straffe dem som forakter dem, og at han på den annen side rikelig gjengjelder alle dem som holder disse budene. Når de tenker over dette, vil det i seg selv være tillokkelse og tilskyndelse nok til at de gjerne gjør Guds vilje.

Det er nok ikke uten grunn at Det gamle testamente befaler å skrive de ti bud på alle vegger og i alle kroker, ja også på klærne. Det var heller ikke nok med at en skulle la det stå skrevet der og bære det til skue, som jødene gjorde. Meningen var at en til alle tider skulle ha det for øye og i tankene, så en rettet seg etter det i all sin gjerning og hele sitt liv. Enhver skulle la det være sin daglige øvelse i alle slags tilfelle, i all sin handel ogandel, som om det sto skrevet på alle steder hvor en ser hen, ja, hvor en går og står. Både hjemme i huset sitt og overfor naboene ville en da finne nok av anledninger til å utøve de ti bud. Ingen skulle behøve å løpe så langt etter slike anledninger.

Av dette ser vi da hvor høyt disse ti bud skal prises og opphøyes over alle ordener, bud og gjerninger som en elters lærer og pålegger menneskene. For disse budene kan vi pukke på og si: La alle vise og hellige tre fram og prøve om de kan oppvise en eneste gjerning som er så høy som gjerningene etter disse ti bud! La oss få se om de kan gjøre en gjerning som Gud krever med slikt alvor og som han befaler med trussel om sin høyeste vrede og straff, en gjerning som han også føyer så herlige løfter til, nemlig at han vil overøse oss

Pinsemøter

Langli Bedehus, Østfold

18.-20. mai

Taler: Martin Fjære

Fredag 19.00

Pinseaften 16.00 og 18.00

1. pinsedag 11.00

Mosvik Bedehus, Trøndelag

19.-21. mai

Taler: Arvid Joramo

Pinseaften 19.00

1. pinsedag 11.00

2. pinsedag 11.00

Skjæveland Misjonshus, Rogaland

19.-21. mai

Taler: Per Bergene Holm og

Finn-Widar Knutzen

Pinseaften 18.00 PBH

19.30 FWK

1. pinsedag 11.00 PBH

19.30 FWK

2. pinsedag 11.00 FWK

Steinsdalen Bedehus, Hordaland

19.-21. mai

Taler: Rami Seppälä

Pinseaften 19.00

1. pinsedag 18.00 og 19.30

2. pinsedag 11.00

med alt godt og all velsignelse! Derfor skal en alltid innprente budene framfor alt annet, og anse dem for dyrebare og verdifulle, som den høyeste skatt Gud har gitt oss.

«Den store katekisme»

Rosen mellom torner (2)

Av Nils Aage Barfoed

Legen gikk der hver dag, men han sa ingen ting. Det så nesten ut som han ville si noe, men han kom seg ikke til. En dag kom det:

«Det er nok ingen vei utenom. Vi må nok foreta oss noe».

«Ja», utbrøt Katrine, «gjør alt som står i Deres makt for at gutten skal bli frisk. Om det skulle koste mange, mange penger, gjør ingen ting. Om vi skal sulte, ja, om vi må selge klær og møbler, så gjør det ingen ting, når bare gutten – –».

«Nei, fru Brorson, her kan nok penger og menneskelig makt intet gjøre».

«Intet gjøre – intet gjøre?» gjentok Katrine som om hun ikke riktig fikk tak i hva ordene betød. «Kan De intet gjøre? Men hvorfor sa De at De ville foreta noe?»

«Dere misforsto meg», sa legen med bøyet hode, «det er noe annet jeg mener en må foreta. Gutten må bort».

«Bort!» ropte Katrine. Øynene lynte og hun ble bleik som et lik. «Bort, – hva mener De med det?»

«Jeg mener, det ville være det sikreste – det beste – for alle parter – om gutten ble anbrakt –».

«Aldri!» skrek Katrine. Den vesle blide kona var ikke til å kjenne igjen. Hun var som en rasende ulv som vernet ungen sin. «Ingen skal våge det. Nei, han skal ikke anbringes noen steder – aldri skal han ut av dette huset – her er heimen hans og her skal han være».

«Nei», sa Brorson og stønnet, «jeg er enig med kona mi. Gutten vår skal ikke ut – han skal ikke sperres inne i et tukthus eller et fattighus – han skal ikke lenkes som et vilt dyr. – Kan De nekte for, herr doktor, at det er noe slikt som vil skje, hvis –».

Legen svarte ikke med det samme. Han så ned for seg. «Jeg tror ikke de syke merker det så meget – og det er nesten ikke annet å gjøre. – Man kan ikke utelukke den mulighet at han kan bli farlig for omgivelsene. Dere skal tenke over at dere har andre barn som det kan gå ut over».

Brorson satte seg med hodet i hendene. Han skalv over hele kroppen. Det var ganske stille i stuen. Så reiste han seg og prøvde å snakke, men stemmen sviktet.

«Det kunne vel – det skul – skulle vel la seg gjøre å – isolere ham – her heime –».

«Det lar seg nok gjøre. Det er flere som har gjort det på den måten. Men det er min plikt å advare dere. Er dere klar over hva slags byrde det vil bli, hva slags kors –».

«Kors!» utbrøt Katrine. «Skulle det være et kors å ha sin egen gutt i heimen. Det korset skal vi bære med glede – ikke sant Hans Adolph?»

«Jo», sa han stille, «måtte Gud gi oss krefter til det!»

Legen trakk på skulderen og gikk.

Det var verre enn de hadde tenkt seg.

Det ble ordnet med et lite rom på loftet. Det ble forsynt med jernstenger for vinduet og den vesle ruten i døren. Da Katrine så det, holdt hun på å bryte sammen. Men hun strammet seg opp, for det var likevel bedre enn å sende ham bort.

I den første tiden bad Brorson særlig mye. Han satt oppe til langt på natt og tryglet Gud om at han måtte drive ut de onde åndene som var i gutten. Han leste om Jakob og kampen hans. «Jeg slipper deg ikke før du velsigner meg». – Han stusset litt. Det var jo ikke noe som gjaldt dette livet Jakob bad om. Han bad om at Herren måtte velsigne ham. Etter som Brorson bad ble bønnen renset. Det ble full overgivelse til Gud om å gjøre alt slik som han ville. Gud ville ikke drive åndene ut av hjertet til Nikolai, men det var av hans eget hjerte de skulle ut. De onde åndene kjente han godt; fortvilelse, tross og vantro.

Han forsto at han skulle lære å ta alt fra Herren selv om det var tungt. Det var tornen i kjødet som han skulle beholde. Nå hadde han bruk for å lese hos Paulus: «Og for at jeg ikke skal opphøye meg av de høye åpenbarelsen, er det gitt meg en torn i kjødet, en Satans engel, for at han skal slå meg, så jeg ikke skal opphøye meg. Om denne bad jeg Herren tre ganger at han måtte vike fra meg. Og han sa til meg: Min nåde er deg nok, for min kraft fullendes i skrøpelighet».

Han sa ofte til seg selv: «Min nåde er deg nok – min nåde er deg nok». – Så måtte han til å skrive salmer igjen. Lenge syntes han det var umulig. Men han merket at det gikk. Ja, det gikk lettere enn før. Når smerten drev ham inn til Gud,

kom han styrket ut igjen og hadde enda rikere ting å skrive om. Det ble klart for ham at uten denne tornen i kjødet ville han ikke kunne skrive. Det kunne nok bli håndverk, men ikke lovsang.

Flere ganger for dagen var han oppe og så inn ruten til gutten. Nå var det ikke lenger noe uhygge ved det. Han var takknemlig for han hadde fått beholde ham. - - -

«Det er festlig å se så mange folk», sa Katrine en dag de gikk arm i arm heim fra kirken. «Det må være stort å tale til så mange mennesker».

«Jeg talte til flere den gangen jeg hadde tid til å skrive salmer», sa han tankefullt.

«Ja, men du taler til dem ennå. Salmene blir brukt fremdeles».

Han strøk seg over parykken.

«Men heftene er slitt og går snart ut. Hadde jeg hatt tid, ville jeg ha samlet heftene i en salmebok. Kanskje jeg kunne skrive noen nye salmer. En del er ferdige».

Katrine tar av seg kåpen og går inn døra til stua.

«Nei, du må ikke gå. Jeg må få snakke om dette i alle fall, om jeg ikke får tid til å gjøre noe med det. Det er blitt en hjertesak for meg å snakke om dette. Jeg har en tittel på boka også: «Troens rare klenodie» skal den hete».

Katrine smattet litt på tittelen.

«Det klinger ikke dårlig».

«Planen for boka er også ferdig. Først skal det være et avsnitt av høytidssalmer. Deretter skal det være flere avsnitt om troen: Troens grunn, troens midler, troens frukt – å, det kribler

i meg til å ta fatt med en gang. Etter middag vil jeg ta noen timer».

«Men har du glemt at du har både gravferd og bibellesning i ettermiddag?»

Han sukket tungt og så på henne med vemodige øyne. «Ja, det har jeg glemt. Så farvel med drømmen denne gangen også».

Men nå hadde han fått gløden. Rett som det var, stjal han noen timer av nattesøvnen for å arbeide med salmene. Når han så skulle opp om morgenen, kjente han det i hele kroppen at han hadde fått for lite søvn. Da angret han det, for det var vanskelig å komme opp. Men det var lykkelige timer. Han gledde seg over at planen skred fram.

Travelt var det, men likevel fikk han tid til å snakke med barna ved måltidene. Fem stykker var det nå. Tjenerne satt på den ene siden av bordet og barna på den andre. Brorson spurte dem om skolen og leken. Han kunne også spøke med dem, så de lo hjertelig. Men han hadde også et formaningsord til alle at de måtte holde fast ved Jesus.

Mot slutten av måltidet ble han tankefull og alvorlig. Og Katrine visste godt hva han tenkte på. Så snart han hadde lest takkeverset, reiste han seg og gikk ut av stua uten et ord. Med tunge steg gikk han opp trappa og bortover den lange gangen. Der lukket han opp en liten luke i døren. Da så han den skikkelsen som en gang var en klok gutt, men som nå var mer som et dyr. Minst tre ganger om dagen måtte han opp der.

«Nikolai!» ropte han. «Nikolai, barnet mitt!» Han kunne ikke slippe håpet om at han ennå skulle komme i kontakt

med ham. Derfor ropte han hver gang.

Nikolai snudde seg. Men han kjente ikke navnet sitt, han bare hørte lyden. Så snudde han seg igjen og plukket videre på tauet. Det var Broder som hadde funnet på at de skulle kaste et tau inn til ham.

«Nikolai!» Brorson ropte enda en gang, men uten resultat. Så foldet han hendene og ba som han pleide å gjøre når han sto der:

«Himmelske far, du som har tatt hans forstand, du må og i nåde ta hans sjel til deg når tiden er kommet». - - -

For annen gang i løpet av natten holdt voksløset på å brenne ned. Brorson fant et nytt og sto med det i hånden. Han stusset litt. Skulle han gå og legge seg nå? Det var vel best. Lemmene var stive, og han kjente han svei i øynene av all stirringen og av gråten som han ikke kunne holde tilbake.

Men han kunne ikke gå i seng nå, for det var jo så lite igjen, så var det ferdig. Neste dag kunne det gå med postvognen til boktrykkeren i København.

Han tok fatt på skrivingen igjen. Det var siste verset på en salme han var kommet til.

Det var hardt å greie slutten, for øynene ville lukke seg og fingrene var stive. Men så var han ferdig. Ferdig! Han var trett som en olding, men han visste det ville gå over når han fikk hvile noen døgn. Men verket var fullført. Han kjente det nesten som et livsverk. Om han skulle dø i natt, var ikke livet helt forgjeves. Han samlet manuskriptet sammen og støtte kantene på bordet. Pent og ordentlig var

det alt sammen. På første blad sto det med store bokstaver:

TROENS RARE KLENODIE

i nogle aandelige Sange
forestillet
af

Hans Adolph Brorson

Han satt lenge og så på tittelbladet. Et klenodium – en sjelden skatt – ja, troen er en slik sjelden skatt. Den er som en diamant som stråler i alle regnbuens farger. Dette synet ville han være med å vise sine brødre og søstre i Kristus, så de kunne få nye glimt av Guds herlighet.

Han sov urolig noen få timer. Neste morgen sendte han manuskriptet med postvogna. Han var både bedrøvet og glad. Det var underlig å sende fra seg det som han hadde arbeidet med så lenge og som hadde vært til stor glede for ham. Det var som å sende et barn ut i verden. Men på den annen side var han lettet ved å få det fra seg, dette som hadde ligget på ham denne tiden. Nå ville han helt vende tilbake til det daglige arbeidet som ventet på ham. Likevel var det ikke så oppmuntrende å ta fatt på regnskapene samme dagen. Det hadde hopet seg opp for ham i det siste.

Noen måneder etter kom boka ut, og det manglet ikke på rosende ord fra alle kanter. En dag satt han sammen med Katrine og leste en hel bunke brev.

«Det mangler ikke på virak», sa hun smilende.

«Nei, det er sikkert», svarte han og ristet på hodet. «Det blir visst for mye nå. Det skulle jo være til Guds ære og ikke min».

«Det kunne vel bli begge deler», mente hun. «Bare innrøm at du gleder deg over den rosen du får».

«Det skal jeg villig innrømme. Det er jo det som er det farlige. Jeg er redd denne gleden. Jeg frykter for at den stammer fra det i meg som ikke er fra Gud. Det skal brei rygg til å bære gode dager».

«Jeg forstår deg ikke riktig», sa hun, «skulle vi ikke glede oss når det kommer gode dager? Vi vet jo hva onde dager er».

Tankene deres gikk til loftet til det vesle rommet med gittervindu for.

«Ja», svarte han, «og så tror jeg ikke vi skal kalle dem onde dager. Tunge dager skal vi heller si. Det ble jo til vårt gagn. Ellers ville treet ha forsøkt å vokse seg inn i himmelen. Vi må takke for de tunge dagene. Vi burde vel be om mer tukt».

Hun så redd på ham.

«Slik må du ikke snakke».

«Nei, jeg våger det ikke. Men du vet det står at den Herren elsker, den tukter han. Kan vi smake for mye av Herrens kjærlighet?»

«Jamen, står det ikke noe om Guds godhet som fører oss til – fører oss – hva er det som står?»

«Jo, Guds godhet fører oss til omvendelse, men det vil si til et sønderknust sinn og ikke til noen form for selvglede».

Hun sukket dypt.

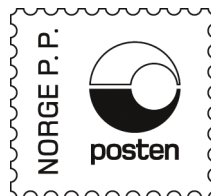
«Det er vanskelig å leve», sa hun.

«Men det er ingen som har lovet at det skal være lett å leve», svarte han.

Utdrag fra «Rosen mellom torner»,

Sambåndet forlag, 1951

Forts. i neste nr.

Returadresse:
Lov og Evangelium
Elvedalsveien 175
3158 Andebu

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Forskjellen mellom et geni og en apostel

Av Carl Fredrik Wisløff

Søren Kierkegaard har gitt oss et lite skrift som heter «Om forskjellen mellom et geni og en apostel».

Mye av den forkynnelsen vi hører i kirkene, er helt forfeilet, sier Kierkegaard. Den gjør kristendommen om til noe som vi kan *vurdere*, mens den i virkeligheten er noe som vi bare har å bøye oss for. Og han sier: «derved blir en apostel verken mer eller mindre enn et geni, og så godtatt kristendom. Åndrikhet og ånd, åpenbaring og opprinnelighet, kallelse av Gud og genialitet, en apostel og et geni: alt dette kommer da til å løpe ut på omtrent ett og det samme».

Et geni er grads-forskjellig fra oss andre, forklarer Kierkegaard. Han er forut for sin tid, han er klokere, visere, mer skarpsynt enn de fleste osv. Et geni kan vi derfor *vurdere*, man kan i beundring tenke at disse dype tanker, denne skjønne uttrykksmåte må være tegn på at her er sannheten.

En apostel derimot er arts-forskjel-

lig fra oss andre. Om han rent menneskelig sett er klokere enn de fleste, har intet med saken å bestille. Om han kan fremstille sine tanker finere og mer formfullendt enn andre forfattere, har heller intet å si. Han er kalt og bemyndiget av Gud, derfor er han apostel. Ham kan vi derfor ikke *vurdere*. Vi hører ikke på ham fordi han taler og skriver så vakkert, men fordi han har myndighet og oppdrag fra Gud.

Rent formelt skriver Platon finere enn Paulus – «men stakkars Platon har ingen myndighet!»

Dette er faktisk ikke annet enn det som den troende menighet alltid har tenkt. Før vi åpner Bibelen og hører Guds ord, vet vi ikke hva kristendom er. Vi må få høre det fra profeter og apostler, slik deres ord leses og lyder i hans troende menighet på jorden – i Skriften.

«Vi kan stole på Bibelen»
Lunde forlag, 1968